

Maria Stopa-Boryczka*

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I DYDAKTYCZNA PROF. DR. HAB. MIROŚŁAWA BOGACKIEGO

Mirosław Bogacki urodził się 9 grudnia 1932 r. w Kotarczynie, w województwie płockim. Szkołę podstawową ukończył w 1947 r. w Bożewie. Świadcstwo dojrzałości uzyskał w 1951 r. w liceum im. St. Małachowskiego w Płocku. Od września 1951 r. do sierpnia 1952 r. pracował w Banku Inwestycyjnym w Gdańsku.

STOPNIE NAUKOWE I PRZEBIEG PRACY ZAWODOWEJ

W latach 1952–1956 studiował geografię na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie w czerwcu 1956 r. uzyskał dyplom magisterski w zakresie geografii fizycznej Polski.

W tym samym roku został zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Geografii Fizycznej, awansując kolejno na starszego asystenta (1959) i adiunkta (1965). Stopień doktora uzyskał w roku 1964, na podstawie pracy pt. *Morfologia doliny Pisy na tle poziomów sandrowych* wykonanej pod kierunkiem prof. Jerzego Kondrackiego. W 1976 r. habilitował się w Instytucie Geografii Uniwersytetu Warszawskiego, na podstawie rozprawy pt. *Współczesne sandry na przedpolu Skeidararjökull (Islandia) i plejstoceńskie sandry w Polsce Północno-Wschodniej*. Etat docenta na Uniwersytecie Warszawskim otrzymał w lipcu 1977 r., a od października 1983 r. został powołany na stanowisko kierownika Zakładu Geomorfologii na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego.

W 1991 r. mianowany został profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Warszawskiego. Funkcję kierownika Zakładu Geomorfologii piastował do 2002 r., a nawet po przejściu na emeryturę przez pewien czas był jego kuratorem.

* Uniwersytet Warszawski, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych, Instytut Geografii Fizycznej, Zakład Klimatologii.

Do ważnych funkcji pełnionych przez prof. Mirosława Bogackiego w okresie pracy zawodowej należą:

- w latach 1978–1981 i 1987–1990 był wicedyrektorem Instytutu Nauk Fizycznogeograficznych Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW.
- w latach 1978–1982 kierował Studium dla Pracujących.

W 2003 r. prof. Mirosław Bogacki przeszedł na emeryturę i został zatrudniony na ¼ etatu. W ostatnich latach prowadzi zajęcia dydaktyczne na zlecenie.

ZAINTERESOWANIA NAUKOWO-BADAWCZE

Prof. Mirosława Bogackiego cechuje wielkie zamiłowanie do nauki. Początkowo jego zainteresowania naukowe koncentrowały się na zagadnieniach genezy i ewolucji rzeźby niżowej, zarówno starogłacialnej (struktury gładitektoniczne i peryglacialne okolic Łomży), jak i młodogłacialnej. Aktywnie uczestniczył w kartowaniu geomorfologicznym. Opracował 4 arkusze mapy w podziałce 1:50 000 (arkusz Pisz, Kolno, Nowogród i Ruciane). Trzy z nich łącznie z objaśnieniami zostały opublikowane. Arkusz Ruciane przygotowany do druku znajduje się w archiwum Instytutu Geografii Polskiej Akademii Nauk.

O zainteresowaniach z zakresu kartowania geomorfologicznego świadczy również udział w Międzynarodowym Sympozjum w Budapeszcie, a sprawozdanie z tego sympozjum opublikowano w Przeglądzie Geograficznym. Opracowano też mapy geomorfologiczne województwa suwalskiego w podziałce 1:100 000 i 1:1 500 000.

Kartowanie geomorfologiczne pozwoliło mu na poznanie mechanizmu deglacjacji obszarów objętych ostatnim i przedostatnim zlodowaceniem. Badania z Wysoczyzny Kolneńskiej i terenów sąsiednich dostarczyły dowodów na pionową i poziomą degradację brył martwych lodów. Pozwoliły również wyjaśnić genezę poziomów morenowych dość powszechnie występujących na obszarach zlodowaceń plejstocenijskich. Plonem prowadzonych w tym czasie badań były liczne artykuły naukowe (*Geomorphological and geological analysis of the proglacial area of Skeidararjökull* – 1973; *Z zagadnień deglacjacji Wysoczyzny Kolneńskiej* – 1975; *Z paleogeografii czwartorzędu Białorusi* – 1976; *Budowa geologiczna i ukształtowanie powierzchni województwa suwalskiego* – 1984).

W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych zainteresowania badawcze prof. M. Bogackiego koncentrowały się na problemie odpływu glaciefluwialnego i kształtowania się dolin w okresie ostatniego zlodowacenia i w holocenie. Jest on autorem szeregu publikacji poświęconych tym zagadnieniom (*Formation of outwash valleys as shown in the valley of Pisa* – 1965; *Morfologia doliny Pisy na tle poziomów sandrowych* – 1967; *Nowe poglądy na genezę pradolin* – 1973; *Współczesne sandry na przedpolu Skeidararjökull (Islandia) i plejstocenijskie*

skie sandry w Polsce północno-wschodniej – 1976; Types of outwash forms in North-East Poland – 1980).

Badania przeprowadzone w Polsce i na Islandii pozwoliły wyróżnić szereg typowych form związanych z odpływem glacyjofluwialnym: krótkie stożki sandrowe, równiny sandrowe, doliny oraz tarasy i równiny wód roztopowych. Stwierdzono, że rozcinanie przez wody roztopowe proksymalnych partii sandrów i dolin wód roztopowych wiąże się z większym nachyleniem i impulsem erozyjnym, który działa od góry (od lodowca); odwrotnie niż w normalnych dolinach rzecznych. W pewnej odległości od lodowca istnieje strefa przejściowa (zawiasowa), powyżej której przeważa erozja i w związku z tym występują równiny erozyjne i poziomy erozyjne w dolinach wód roztopowych oraz sandry młodsze włożone w sandry starsze. Poniżej tej struktury przeważa akumulacja i nakładanie się na siebie osadów coraz młodszych.

Ubocznym nurtem zainteresowań prof. M. Bogackiego były wydmy plejstoceńskie w Polsce i współczesne procesy eoliczne na Islandii (*Wydmy Równiny Kurpiowskiej – 1969; Eolian processes on the forefield of Skeidararjökull – 1970).*

Badania lodowców na Islandii skierowały zainteresowania prof. M. Bogackiego na problematykę współczesnych procesów morfogenetycznych w różnych strefach klimatycznych (*Współczesne procesy denudacyjne w Górach Świętokrzyskich – 1973; Współczesna morfogeneza w południowo-zachodniej części Gór Świętokrzyskich – 1974; Z badań nad współczesnymi procesami denudacyjnymi w Górach Świętokrzyskich – 1975; Kotlina Palmyry – modelem rzeźby ukształtowanej w klimacie suchym – 1980; Rzeźba Polski i jej współczesne przemiany – temat realizowany w ramach współpracy z Polską Akademią Nauk).*

W Górach Świętokrzyskich wyróżniono tereny o przewadze degradacji, tereny o przewadze agradacji i tereny biernie, gdzie współczesne procesy ograniczają się głównie do krążenia geochemicznego. Na Pustyni Arabskiej stwierdzono dużą rolę wód płynących okresowo w modelowaniu rzeźby.

Badania nad współczesną morfologią zwróciły uwagę prof. M. Bogackiego na rolę człowieka jako czynnika rzeźbotwórczego (*Zagrożenie środowiska abiotycznego – 1982; I Krajowe Sympozjum nt. Wpływ eksploatacji surowców skalnych na środowisko skalne – 1981; Międzynarodowe Sympozjum na temat roli terenowych eksperymentów geomorfologicznych w gospodarowaniu ziemią i zasobami wodnymi; Contemporary changes of landforms in Poland: specifically in relation to men's activities).*

Każda działalność człowieka na powierzchni Ziemi ingeruje w naturalne procesy morfologiczne, zaburza stan równowagi jaki istnieje pomiędzy różnymi procesami i pomiędzy różnymi elementami środowiska przyrodniczego. Studia te mają nie tylko aspekt poznawczy, ale przede wszystkim aspekt praktyczny. Nawiązują one bezpośrednio do prac z zakresu ochrony i racjonalnej gospodarki środowiskiem przyrodniczym.

Badania geomorfologiczne w różnych obszarach pozwoliły na próbę przedstawienia rozwoju rzeźby w różnych strefach klimatycznych (*Konwergencja form ukształtowania terenu w różnych systemach morfogenetycznych* – 1989).

Podsumowując, stwierdzić można, że Badacza interesuje nie tylko czysta geomorfologia, ale geomorfologia w powiązaniu z innymi elementami środowiska przyrodniczego i z działalnością człowieka, co uwidoczniło się zwłaszcza w ostatnich latach.

W ramach działalności popularno-naukowej M. Bogacki wygłosił szereg odczytów w Polskim Towarzystwie Geograficznym, w Towarzystwie Przyjaźni Polsko-Islandzkiej, dla nauczycieli w różnych województwach i in.

Opublikował również kilka artykułów popularno-naukowych (*Udział Polaków w badaniach Islandii* – 1957; *W Zatoce Dymów* – 1968; *Kamienie, więcej kamieni, same kamienie* – 1968; *Polscy naukowcy badali lodowce Islandii* – 1968; *Królestwo Wulkanu* – 1969).

W dorobku naukowym M. Bogackiego można też znaleźć wiele recenzji i sprawozdań z różnych konferencji.

Przez cały czas swej działalności naukowej wykonywał prace na zlecenie różnych instytutów naukowych i instytucji resortowych. Obejmują one m.in. opracowania fizjograficzne gromad, gmin i powiatów, zlewni eksperymentalnych, torfowisk, złóż surowców okruszonych i in.

WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

Poczynając od 1956 r. M. Bogacki wyjeżdżał kilkakrotnie za granicę, m.in.:

- w 1958 roku pobyt w ZSRR, w ramach wymiany naukowej z Uniwersytetem w Moskwie,
- w 1960 roku w ramach wymiany naukowej nauczycieli akademickich przebywał na Uniwersytecie w Amsterdamie,
- w 1961 roku uczestniczył w Międzynarodowym Kongresie INQUA, demonstrując wyniki prac terenowych na wycieczce przed kongresem,
- w 1968 roku brał udział w wyprawie naukowej na Islandię, zorganizowanej przez Polskie Towarzystwo Geograficzne,
- w 1973 roku wyjeżdżał na Międzynarodowe Sympozjum w Bukareszcie na temat współczesnych procesów morfologicznych,
- w 1976 roku kierował wyprawą naukową na Pustynię Arabską,
- w 1976 roku brał udział w Międzynarodowym Kongresie Geograficznym w Moskwie,
- w 1977 roku uczestniczył w Międzynarodowej Konferencji w Budapeszcie na temat kartowania geomorfologicznego,

■ a w 1984 roku brał udział w Międzynarodowym Kongresie Geograficznym w Paryżu.

W 2007 roku uczestniczył w konferencji polsko-ukraińskiej na temat krajobrazów dolin rzecznych. Czterokrotnie brał udział w warsztatach geomorfologicznych: w 2004 roku w Tunezji, w 2006 roku w Maroku, w 2007 roku w Grecji i w 2008 roku w Azji SE (Tajlandii, Laosie i Kambodży). Prof. Bogacki ma na swym koncie poważną liczbę prac opublikowanych (ogółem ponad 100 pozycji bibliografii). Stale śledzi na bieżąco literaturę światową i ma rozeznanie w aktualnej problematyce geomorfologicznej. Odznacza się wybitnym intelektem naukowym, umysłem dociekliwym i krytycznym. Znawcą w dziedzinie geomorfologii glacialnej, plejstocenijskiej i współczesnej. W tej dziedzinie posiada szereg cennych publikacji.

Prof. M. Bogacki za działalność naukową i dydaktyczną został wyróżniony Złotym Krzyżem Zasługi i Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Medalem 40-lecia Polski Ludowej oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

M. Bogackiego wyróżniało i nadal wyróżnia duże zaangażowanie w pracy dydaktycznej, szczególnie w pracy z nauczycielami. Posiada znaczne osiągnięcia w dziedzinie dydaktyki. Prace magisterskie prowadzone pod jego kierunkiem odznaczają się wysokim poziomem merytorycznym. Kilka z tych prac zostało wyróżnionych i nagrodzonych.

Zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Warszawskim M. Bogacki prowadzi na studiach dziennych, wieczorowych i zaocznych. Rozpoczął je od ćwiczeń z geomorfologii ogólnej i od ćwiczeń terenowych. Po kilku latach prowadzenia tych zajęć opracował skrypt pt. *Przewodnik do ćwiczeń z geomorfologii ogólnej* – 1979.

Doświadczenia zdobyte podczas prowadzenia zajęć terenowych pozwoliły mu na napisanie rozdziału zatytułowanego *Badania budowy geologicznej i rzeźby terenu*, do pracy zbiorowej pt. *Poradnik do badań terenowych środowiska geograficznego*.

Kolejnym etapem pracy dydaktycznej były wykłady z geomorfologii ogólnej, wykłady z geomorfologii Polski, seminarium magisterskie na specjalizacji z geomorfologii, proseminarium oraz pracownia magisterska.

Wiele uwagi poświęcał kształceniu młodej kadry. Był promotorem 6 prac doktorskich:

1. Marek Zgorzelski, 1983, *System klasyfikacyjny form ukształtowania powierzchni niżowych obszarów polodowcowych*.

2. Hanna Prószyńska-Bordas, 1984, *Termoluminescencyjne wskaźniki wieku osadów jako narzędzie rekonstrukcji paleogeograficznej*.
3. Mamdouh Sokar, 1984, *Pustynnienie Syrii*.
4. Pham Minh Tan, 1994, *Typologia i regionalizacja wybranych współczesnych procesów morfologicznych w Wietnamie*.
5. Lai Vinh Cam, 1999, *Soil Erosion in North-Western Region of Vietnam*.
6. Mostafa Saoud, 1999, *Antropogeniczna transformacja rzeźby w klimacie suchym (na przykładzie Iraku)*.
7. Irena Tsermegas, 2001, *Współczesna morfogeneza a procesy endogeniczne (na przykładzie Grecji)*.
8. Elżbieta Rojan, 2006, *Współczesne procesy morfogenetyczne w północno-zachodniej części Pamiru*.

Pod kierunkiem prof. M. Bogackiego ponad 100 osób napisało prace magisterskie i licencjackie. Napisał kilka recenzji prac doktorskich i wniosków osobowych, kilkadziesiąt recenzji prac magisterskich, a także kilkanaście recenzji wydawniczych i in.

Z prac organizacyjno-społecznych związanych z procesem dydaktycznym za najważniejsze można uznać następujące funkcje:

1. Reprezentant młodej kadry naukowej w Radzie Naukowej Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Warszawskiego w latach 1971–1972.
2. Członek Senackiej Komisji do Spraw Socjalnych (1982–1984).
3. Wiceprzewodniczący Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego w latach 1977, 1981, 1983–1984.
4. Pełniący obowiązki przewodniczącego Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego w latach 1981–1983.
5. Przewodniczący Okręgowego Komitetu Olimpiady Geograficznej w Warszawie w latach 1976–1978.
6. Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Islandzkiej (od 1974).

Prof. M. Bogacki jest człowiekiem obowiązkowym i sumiennym, powszechnie lubianym. Wyróżnia się dużymi zdolnościami pedagogicznymi. W stosunku do studentów jest wymagający, ale sprawiedliwy.

Z okazji Jubileuszu wszyscy współpracownicy i przyjaciele życzą Panu Profesorowi Mirosławowi Bogackiemu wiele zdrowia oraz dalszych tak interesujących jak dotychczas badań nad współczesnymi procesami morfogenetycznymi w różnych strefach klimatycznych i ich przyczynami, dedykując Jemu niniejszy tom „Prac i Studiów Geograficznych” pt. *Współczesne procesy rzeźbotwórcze w różnych strefach morfoklimatycznych*.

**SPIS WAŻNIEJSZYCH PUBLIKACJI
PROFESORA MIROSŁAWA BOGACKIEGO**

1957

Udział Polaków w badaniach Islandii. Poznaj Świat (wspólnie z Cz. Gwiazdą).

1958

Sprawozdanie z konferencji w sprawie polskich badań arktycznych na Spitsbergenie w roku 1957. Geografia w Szkole, 2 (wspólnie z E. Grzeszczakowa).

Struktury glacytektoniczne i peryglacialne okolic Łomży. Dok. Geogr., 4, Warszawa.

Woprosy Geografii, 39 tom (recenzja). Przegląd Geograficzny, XXX, 1 (wspólnie z R. Czarneckim).

1959

I.M. Zabielin, Astrogeografia. Moskwa, 1958 (recenzja). Przegląd Geograficzny, XXXI, 3-4.

1960

Mapa geomorfologiczna, ark. Kolno. IG PAN.

1961

Guide-Book of Excursion D. North-East Poland. Inf. Ars. Quaternaty Res. VI Congr. INQUA.

Mapa geomorfologiczna, ark. Pisz. IG PAN.

Objaśnienia do mapy geomorfologicznej, ark. Kolno. Dok. Geogr., 4, Warszawa.

Stadii stoka vod s Kurpiewskiego zandra. Abstracts of Paper VI-th Congr. INQUA, Poland.

Sierzputy – periglacial modification in the Middle-Polish glaciation. Guide-Book of Excursion D. North-East Poland. VI-th Congr. INQUA.

Nowogród – limit of the Würm outwash and moraines of the Middle-Polish glaciation. Guide-Book of Excursion D. North-East Poland. VI-th Congr. INQUA.

Kumielsk – marginal forms of the Leszno Stage. Guide-Book of Excursion D. North-East Poland. VI-th Congr. INQUA.

Babrosty – two outwash plain level. Guide-Book of Excursion D. North-East Poland. VI-th Congr. INQUA.

Wincenta – the Pisa terraces; age of recent valley cutting. Guide-Book of Excursion D. North-East Poland. VI-th Congr. INQUA (wspólnie z K. Britnerem).

1962

Niektóre zagadnienia plejstocenu i holocenu Holandii. Przegląd Geograficzny, XXXIV, 3.

1965

Formation of outwash valleys as shown in the valley of the Pisa. Geographia Polonica, 6.

K. Schoeneich – Żywe procesy tektoniczne w północno-zachodniej Polsce. Szczecińskie Towarzystwo Naukowe, Wydawnictwo Nauk Technicznych 1962 (recenzja). Przegląd Geograficzny, XXXVII, 3-4.

1966

Nowogród (granica równiny sandrowej i wysoczyzny morenowej. Przewodnik wycieczki sympozjum w sprawie regionalizacji fizycznogeograficznej Polski i krajów sąsiednich. PTG. Opracowanie zbiorowe pod red. J. Kondrackiego.

Objaśnienia do mapy geomorfologicznej, ark. Pisz. Dok. Geogr., 1 Warszawa.

Równina Kurpiowska (bór świerkowy, zagadnienie granicy obszarów). Przewodnik wycieczki sympozjum w sprawie regionalizacji fizycznogeograficznej Polski i krajów sąsiednich. PTG. Opracowanie zbiorowe pod red. J. Kondrackiego.

1967

Konferencja poświęcona problemom paleogeografii holocenu w Polsce. Przegląd Geograficzny, XXXIX, 3.

Morfologia doliny Pisy na tle poziomów sandrowych. Prace i Studia IGUW, Kat. Geogr. Fiz., 1, Warszawa.

Przewodnik do ćwiczeń z geomorfologii ogólnej. Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego.

1968

Continental drift, The Royal Society of Canada, Special Publications, 9, ed. by G. D. Garland, University of Toronto Press (recenzja). Przegląd Geograficzny, XL, 2.

Kamienie, więcej kamieni, same kamienie. Światowid, XVII, nr 32 (538).

Mapa geomorfologiczna, ark. Nowogród. IG PAN (wspólnie z L. Czajkowskim).

Objaśnienia do mapy geomorfologicznej, ark. Nowogród. Dok. Geogr., 25, Warszawa (wspólnie z L. Czajkowskim).

Polscy naukowcy badali lodowce Islandii. Dziennik Ludowy.

W Zatoce Dymów. Światowid, XVII, nr 32 (538).

1969

Królestwo wulkanów. Poznaj Świat.

Wydmy Równiny Kurpiowskiej, [w:] Procesy i formy wydmowe w Polsce, Zbiór prac pod red. R. Galona. Prace Geograficzne, 75, IG PAN, Warszawa.

Zeszyty Naukowe UMK w Toruniu (recenzja). Przegląd Geograficzny, XXXII, 1-2.

1970

Eolian processes on the forefield of the Skeidarajöhull (Iceland). Bull de l'Academie Polonaise des Sciences, Ser. Geol. et Geogr., XVIII, 4.

1972

E.W. Spencer, Introduction to the structure of the Earth, New York, 1969 (recenzja). Przegląd Geograficzny, XLIV, 2.

J. C. Doornkamp, C. M. King, Numerical analysis in geomorphology, London, 1971 (recenzja). Przegląd Geograficzny, XLIV, 22.

1973

Badania budowy geologicznej i rzeźby terenu. Poradnik do badań terenowych środowiska geograficznego. Ciechanów (praca zbiorowa pod red. J. Kondrackiego). *Geomorphological and geological analysis of the proglacial area of Skeidara-jöhull. Central, western and eastern sections*. Geographia Polonica, 26.

Nowe poglądy na genezę pradolin, Geografia w Szkole, 4.

1974

Współczesna morfogeneza w południowo-zachodniej części Gór Świętokrzyskich. Problemy Zagospodarowania Ziemi Górskich, 13, Kraków (wspólnie z C. Radłowską i E. Mycielską-Dowgiałło).

Z badań nad współczesnymi procesami denudacyjnymi w Górach Świętokrzyskich. Przegląd Geograficzny, XLVI, 1 (wspólnie z C. Radłowską i E. Mycielską-Dowgiałło).

1975

Współczesne procesy denudacyjne w Górach Świętokrzyskich. Prace i Studia Geograficzne UW, 16, Warszawa (wspólnie z C. Radłowską i E. Mycielską-Dowgiałło).

Z zagadnień deglacji Wysoczyzny Kolneńskiej. Przegląd Geograficzny, XLVII, 1 (wspólnie z A. Musiałem).

1976

Współczesne sandry na przedpolu Skeidarajöhull (Islandia) i plejstoceńskie sandry w Polsce północno-wschodniej. Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego.

Z paleografii czwartorzędu Białorusi. Prace i Studia Geograficzne UW, 17, Geografia Fizyczna, 6, Warszawa.

1977

F. Press, R. Silver, Earth San Francisco. W. H. Freeman and Company, 1974 (recenzja). Przegląd Geograficzny, XLIX, 1.

Środowisko geologiczne i geomorfologiczne warunkujące obieg oraz występowanie wód powierzchniowych i podziemnych w zlewni rzeki Wałpuszy. Praca wykonana na zlecenie Instytutu Melioracji i Gospodarki Wodnej, Warszawa.

W. Walczak, Jak powstała rzeźba Polski. PWN Warszawa, 1976 (recenzja). Geografia w Szkole, 4.

1978

Badania budowy geologicznej i rzeźby terenu, [w:] Poradnik do badań terenowych środowiska geograficznego, red. J. Kondracki, Ciechanów.

Ćwiczenia z geomorfologii ogólnej. Wyd. UW (wspólnie z A. Musiałem).
Międzynarodowe sympozjum na temat kartowania geomorfologicznego. Przegląd Geograficzny, t. L, z. 3.

R.J. Rice, Fundamentals of Geomorphology. London and New York (recenzja).
 Przegląd Geofizyczny, XXIII (XXXI), 3.

1979

Contemporary landscape development processes as an index of anthropopression. Miscellanea Geographica.

Ćwiczenia z geomorfologii ogólnej. Skrypt dla studentów, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego (wspólnie z A. Musiałem).

D.E. Sugden, B.S. John, Glaciers and Landscape. A Geomorphological approach. London, 1976 (recenzja). Przegląd Geograficzny, LI, 2.

Geograficzeskaja sreda suwalskovo województwa – relief. Polewoje Simpozjum Naukowe tematu RWPG I.3. Metodyka oceny ekonomicznej i pozaekonomicznej wpływu człowieka na środowisko na obszarze modelowym „Suwałki”, IGiPZ PAN.

Modelnaja powierzchnost Jeleniewo – relief i litologia. Polewoje Simpozjum po temie G.3. SEW „Metodyka ekonomicznej i wnieekonomicznej oceny wozdziejstwa człowieka na okružajuszczuju sredu. Modelnaja oblast „Suwałki”. Warszawa, IGiPZ PAN.

Środowisko geograficzne województwa suwalskiego – rzeźba i utwory powierzchniowe, [w:] Metodyka oceny ekonomicznej i pozaekonomicznej wpływu człowieka na środowisko na obszarze modelowym „Suwałki”, IGiPZ PAN.

1980

Organizacja i cel ekspedycji na Pustynię Syryjską. Prace i Studia Geograficzne, 2, WGiSR, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego.

Przeglądowa mapa geomorfologiczna Polski 1:500 000, ark. Warszawa. IGiPZ PAN (współautor).

Types of outwash forms in northern-east Poland. Geographia Polonica, 43.

Kotlina Palmyry modelem rzeźby ukształtowanej w klimacie suchym. Prace i Studia Geograficzne, 2, WGiSR, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego.

1981

Obrady członków Klubu Polarnego. Poznaj Świat, 8.

Process in Geomorphology, London, 1979 (recenzja). Gospodarka Wodna, 4-5.

Research in glacial, glaciofluvial and galciolacustrine systems. Ed. by R. Davidson-Arnott, *Rzeźba okolic Grajewa.* Materiały na XXXII Zjazd PTG. Białystok.

Sympozjum polarne w Katowicach. Przegląd Geograficzny, LIII, 4.

I Krajowe Sympozjum pt. Wpływ eksploatacji surowców skalnych na środowisko geologiczne. Przegląd Geograficzny, LIII, 3.

1982

Zagrożenie środowiska abiotycznego w Polsce. Geografia w Szkole, 1.

1983

Applied Geomorphology. Ed. R.G.Grig and J.L.Craft. The Bringhampton Symposium in Geomorphology: International Series, nr 11. Gospodarka Wodna, 10.

Badania polarne Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW. 1970-1982. X Sympozjum Polarne w roku jubileuszowym 750-lecia Miasta Torunia.

Das Jungquartär und Seine Nutzung im Küste- und Binnentiefland der DDR und der VR Polen, VEB Hermann Haack, Geographisch-Kartographische Austalt. Gothe, Przegląd Geofizyczny, XXX, 3.

Mapa morfo-hydro-litologiczna Równiny Kurpiowskiej 1:50000. Praca wykonana na zlecenie Komitetu Nauk Rolniczych PAN, rękopis w Instytucie Melioracji i Użytków Zielonych, Warszawa.

1984

Budowa geologiczna i ukształtowanie powierzchni województwa suwalskiego, [w:] Monografie geograficzne województwa suwalskiego, Wyd. Ośrodek Badań Naukowych w Białymstoku, IPIZ PAN.

1985

Budowa geologiczna i ukształtowanie powierzchni. Województwo suwalskie. Studia i materiały, 1, Białystok.

D.Bâlteanu, Experimentul du teren in geomorfologie, Bukareszt, 1983 (recenzja). Przegląd Geograficzny, LVII, 1-2.

G. Hoppe, Fjälles terrä nqformer (Landforms of the Swedish Mountains Area), Naturgeografische Institutionen Stockholms Universitet, 1983 (recenzja), Przegląd Geograficzny, LVII, 4.

H. Liedtke, Die nordischen Vereisungen in Mitteleuropa. Forschungen zur Deutschen Landeskunde. Band 204, 1981 (recenzja). Przegląd Geograficzny, LVII, 1-2.

M.G. Groswald, Pokrovnyje ledniki kontynentalnych szelfow. Rezultaty issledovaniia po miezdunarodnym projektam, Izd. „Nauka”, Moskwa, 1983 (recenzja). Przegląd Geofizyczny, XXX, 3.

Międzynarodowe sympozjum na temat roli terenowych eksperymentów geomorfologicznych w gospodarowaniu ziemią i zasobami wodnymi. Rumunia, 25 VIII – 3 IX 1983. Przegląd Geograficzny, LVII, 3.

Nowi członkowie honorowi PTG – Jadwiga Kobendzina, Czasopismo Geograficzne, 4.

1986

Informacja o Zakładzie Geomorfologii. Informator o WGiSR. Wyd. Uniwersytet Warszawski.

Międzynarodowe sympozjum na temat roli terenowych eksperymentów geomorfologicznych w gospodarowaniu ziemią i zasobami wodnymi. Przegląd Geograficzny, LVIII, 4.

Współczesne przemiany rzeźby Polski. I Sesja Naukowa Instytutu Nauk Fizyczno-geograficznych, WGiSR UW (wspólnie z M. Korotaj i M. Zgorzelskim).

1988

Polska na zdjęciach lotniczych i satelitarnych. PWN Warszawa (współautor)

1989

A.E. Scheidegger, *Systematic Geomorphology*. Springer-Verlag Wien-New York, 1987 (recenzja), *Przegląd Geofizyczny*, XXXIV, 2.

Aspects of Loess Research. Chine ocean Press, 1987, *Przegląd Geofizyczny*, XXXIV, 3.

J. Demek, *Obecná geomorfologia*. Praha, 1987 (recenzja). *Przegląd Geograficzny*, XXXIV, 2.

V.K. Sharma, *Geomorphology. Earth Surface Processes and Forms*. New Delhi (recenzja). *Przegląd Geofizyczny*, XXXIV, 2.

Konwergencja form ukształtowania terenu w różnych systemach morfogenetycznych. Prace i Studia Geograficzne, 9, WGiSR, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego. Scheidegger A.E., *Systematic geomorphology*, Springer Verlag, Wien-New York, 1987 (recenzja). *Przegląd Geograficzny*, XXXIV, 2.

1990

Loess. Its distribution, geology and soils. Rotterdam, 1988 (recenzja). *Przegląd Geograficzny*, LXII, 1-2.

Odnowienie doktoratu Profesora Jerzego Kondrackiego. *Przegląd Geograficzny*, LXII, 1-2.

Współczesne przemiany rzeźby Polski południowo-wschodniej. Praca zbiorowa pod red. M. Bogackiego, Prace Geograficzne IG i PZ PAN, 153.

Koncepcja opracowania mapy współczesnych procesów morfogenetycznych Polski południowo-wschodniej. Prace Geograficzne IGiPZ PAN, 153 (wspólnie z C. Radłowską i M. Zgorzelskim).

Cechy środowiska geograficznego Polski południowo-wschodniej. Prace Geograficzne IGiPZ PAN, 153 (wspólnie z M. Zgorzelskim).

Antropogeniczne przemiany rzeźby. Prace Geograficzne IGiPZ PAN, 153 (wspólnie z M. Zgorzelskim).

Typologia i regionalizacja współczesnych procesów morfogenetycznych. Prace Geograficzne IGiPZ PAN, 153.

Sovremennyye procesy formirovanija reliefa kak faktor antropopresji. MGU. Moskwa.

Mapa denudacji chemicznej Polski 1:500000. Opracowanie zbiorowe w ramach CPBP 03.13.03.1 (współautor).

Mapa denudacji fizycznej Polski 1:500000. Opracowanie zbiorowe w ramach CPBP 03.13.03.1 (współautor).

Typy dynamiczne rzeźby Polski, Mapa 1:500000. Opracowanie zbiorowe w ramach CPBP 03.13.03.1 (współautor).

1991

Typologia i regionalizacja współczesnych procesów rzeźbotwórczych, [w:] Geografia Polski. Środowisko Przyrodnicze, PWN Warszawa (wspólnie z L. Starklem).

Współczesne procesy rzeźbotwórcze, [w:] Geografia Polski. Środowisko Przyrodnicze, PWN Warszawa (wspólnie z C. Radłowską i L. Starklem).

Cecylia Radłowska (1913–1990). Czasopismo Geograficzne, LXII, 4.

1992

Typy modelowania rzeźby Polski. Atlas Narodowy Polski, mapa 1:2000000 i tekst.

1993

Geotogia Finshovo Zaliva. Tallin, 1992 (recenzja). Przegląd Geofizyczny, XI.

Typy modelowania rzeźby Polski, 1:3 000 000, [w:] Narodowy Atlas Polski, GKG.

Tipologia i rejonizacja sovremiennykh processov sozdajushchych v Polsze relief. MGU Moskwa.

1994

Contemporary landscape development processes as an indicator of anthropopressure. Miscelanea Geographica 6.

1995

A. Richling, Kompleksowa geografia fizyczna, PWN Warszawa, 1992 (recenzja). Przegląd Geograficzny, LXII, 1-2.

1996

Typology and regionalization of contemporary landscape development porcesses in Poland. Miscellanea Geographica 7.

1997

Dynamics of Contemporary Landscape Development in Poland. Acta Universitatis Carolinae, Geographica, XXXII, Univerzita Karlova, Praha.

1998

Współczesne przemiany rzeźby Polski południowo-wschodniej. Prace Geograficzne, 153, IGiPZ PAN, Warszawa.

1999

Reakcja systemów morfodynamicznych na globalne zmiany klimatu. Geografia na przełomie wieków – jedność w różnorodności, WGiSR UW (wspólnie z E. Szulc-Rojan i I. Tsermegas).

2000

Geomorfologia ekologiczna systemów fluwialnych. Wyd. Akademickie Dialog, Warszawa (wspólnie z I. Kowalczukiem).

The dynamics of the river network structure in the Dnister basin as a reaction to the anthropogenic changes of natural conditions. Miscellanea Geographica, 9 (wspólnie z I. Kowaltchoukiem i A. Mykonovitchem).

2003

Badania naukowe w Zakładzie Geomorfologii Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego w latach 1999–2001, [w:] Modern problems and tendencies of the Geography Science Development, Proceedings of the international conference dedicated to the 120 anniversary of Geography at L'viv University, Lwów.

2008

Cecylia Radłowska, [w:] 90 lat geografii w Uniwersytecie Warszawskim, Prace i Studia Geograficzne, 40, WGiSR UW.